

САНА ОЛОХ

программа ситиһиилээхтик толоруллар

НӨТҮҮНҮ САЛАЙАР КИИН. От ыйын 7 күнэ (ССТА). Москва бириэмэтинэн 13 чааска «Салют-3» научнай орбитальнай станция сири тула 200 эркири өкөрдө, онтон 40-нун бөртүгэр космо-навтардаах. Экипаж станцияга үлэлээһинин үһүс күнүн програм-матын ситиһиилээхтин толорор.

Сири кытары сибээстэһиилэрин соансын нэмгэр космоаватар Павел Попович уонна Юрий Артюхин нөтүү сөптөөхтүн барар, дөрүбуйабыт туруга, бэйэбитин билинибит үчүгэй, настроение-быт туйгун диэн биллэрдилэр.

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Х а б ы а т

1931 сыл атыынньы
15 күнүттэн тахсар

№ 83 (4506) 1974 сыл. От ыйын 9 күнэ
ОПТУОРУННҮН

Сыйахта
2 харчы

ССКП КК Политбюрошугар, ССРС Верховнай Советын
Президиумугар, ССРС Министрларын Советыгар

СОВЕТСКОЙ-АМЕРИКАНСКОЙ ҮРДҮК ТАҢЫМНААХ ҮҮС КӨРСҮҮҮ ТҮМҮКТЭРИН ТУҢУНАН

ССКП КК Политбюрога, ССРС Верховнай Советын Президиума, ССРС Министрларын Совета советской-американской үрдүк таһымнаах үүс көрсүһүүлэр түмүктэрин туһунан ССКП КК Генеральнай секретара Л. И. Брежнев иһитиннөрийүн кордулар. Советская Союз делегациятын үлэтин уонна ССРС, АХШ сыйыаннаһыларын бөдөрөгөтүүгө, айа дьмалатыгар, аан дойдуга куттал суох буолуутугар бөчүмнээх суолта-лаах ааспыт кэпсэтиһиилэр политическай түмүктэрин толору бийирэтилэр.

ССКП КК Генеральнай секретара таб. Л. И. Брежнев, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателя таб. Н. В. Подгорнай, ССРС Министрларын-Советын Председателя таб. А. Н. Косыгин уонна ССРС Атын дойдулардаабы дьыллаларын министри таб. А. А. Громыко АХШ Президега Р. Никсоны кытта 1974 сыл бос ыйын 27 күнүттэн от ыйын 3 күнүгэр дөрү Советская Союзга буолбут кэпсэтиһиилэр советская-американской сыйыаннаһылар тупсууларыгар сага бөдөг кылаатынан буолаллар, аан дойдуга тынааһы-ны салгы сымнаттыга, түс-туһунан социальнай сис-темалаах государстволар аһаахтик ыаллы олоруу-ларын принциптарын норуоттар икки ардыларынары сыйыаннаһыларга бигэргэтэргө көмөлөһөлөр. Ити ССРС уонна АХШ норуоттарын интернастигэр, аан дойду үрдүнэн эйэни бөдөрөгөтүү интернастигэр эл-пиэттир.

ССКП КК Политбюрога, ССРС Верховнай Советын Президиума, ССРС Министрларын Совета-партия уонна Советская правительство Эйэ програм-матын утумнаахык олоххо киллэрэлэригэр совет-ская-американской сыйыаннаһыларга кэлэ икки сылта төстү туһалаах уларыһы тахсыбытын аста-нан туран бэлэтииллэр.

1972 сыл ыам ыйыгар Москвага, 1973 сыл бос ыйыгар АХШ-ка буолбут бастыкы икки көрсүһүү тү-мүктэригэр ССРС уонна АХШ хардарыта сыйыанна-һыларын төрүттэрин, ядернай сарини ууратын ту-һунан сөбүлэһи, ракетаны утары оборонаһын сис-темаларын хааччааһын туһунан дуогабар уонна кимэн киирин стратегическай сөбүлэһитин хаачча-тааһыгга сорох дьаһаллар түстэригэр бириэмэни-сэбүлэһи курдук сүткэн суолталаах докумуоннар, ону тэҥэ икки державалар сыйыаннаһыларын ай-лээхтик ыаллы олоруу принциптаригэр олохуран сүрүннүүр атын политическай докумуоннар илии бат-таммытара.

Советская уонна американская саллааччылар үүс көрсүһүүлэри кэмгэр өрүттөр иккиэн 1972—1973 сылларга илии баттаммыт докумуоннарга бэлэтиил-либит сүрүн линияны бигэтик тутуһар уонна олоххо киллэрэр маадаларын туһунан түмүккэ кэллэр, ССРС уонна АХШ икки ардыларыгар түһэрсиллибит сөбүлэһиилэр бүтүннүү ылааха советская-американ-скай сыйыаннаһылар уонна хардарыта туһалаах биргэ үлэлээһин салгыи сайдыларыгар төрүт бу-олаллар.

Кэпсэтиһи кэмгэр сүрүн болломто байыаннай кутталы салгыи нымратыгы уонна стратегическай сөбүлэһитин хааччааһын боппууостарыгар ууру-луһа. Маһаах ааспыт көрсүһүүлэргэ түһэрсилли-бит сүрүннүүр докумуоннары учуоттаан, икки дой-дулар ракетаны утары оборонаһын системаларын хааччааһын, ядернай сарин сөбүн сир аһыгар бо-руобалааһыны сүбэлэһи хааччааһын, кимэн кии-рин стратегическай сөбүлэһитин хааччааһыгар кы-һаммыны салгыи ууруу, химическай сарин сөбүн государстволар арсеналларыттан суох оһорорго туһа-һылыбыт дьаһаллары ылыи түстэригэр дуогабарда-һыи ситиһилинэ. Бу барыта эйэни бөдөрөгөтөргө, хардарыта эрэнсиги олохтуурга аһааһынаах харды-нан буолар, аан дойдуга, тынааһыны сымнаттыгы бөдөрөгөтөр итиэнэ диирэтөр.

Докумуоннарга АХШ уонна ССРС сарини уонна ордух ядернай сарин сөбүн, маасабайдык өлөрө-ал-дытар сөн атын да көрүннэригэр туттарга тириэр-дэр сарин кутталын туоратыга, сарин-сөбүн, ордух стра-тегическай сөбү, оһорууһун үлүһүйүүнү хааччааһы-га, онтон кэмники букатын тохтоторго, тынааһыны сымнаттыгы бөдөрөгөтөргө уонна ону аан дойду үр-дүнэн тарватарга холбоһуктаах күүстэрин уурага быһаарыһыларын бэлэтиһиилэрэ сүрүннүүр суол-талаах. Байаларо ылыммыт эбэһэтэлиһиилэригэр өрүттөр иккиэн толорууларга аан-дойдуга куттал суох буолуутун дьмэһахчы хааччыһыга туһалыра.

Дөрүбуйа харыстабылыгар, энергетикага, оһорор дьмэни тутууга уонна тутуугатын көрүннэригэр бири-гэ үлэлээһин туһунан сага сөбүлэһиилэр, ордух эка-номикага, промышленноска, техникага биригэ үлэлээ-һингэ көмөлөһүү туһунан үһүн болдьохтоох сөбүлэ-һин, икки өрүттээх биригэ үлэлээһини кэмтии дьмэ-латыгар бөдөг салгыи иһини хардынан буолаллар. Толору тэг быраалтаах буолууга уонна хардарыта ту-

һалаах төрүккэ олохуран икки дойдулар сыйыанна-һыларын сайдымга, бары государстволар быраалта-рын уонна интернастигэр аһааһыга бэйаларо ылыммыт эбэһэтэлиһиилэрэ аан дойдуга быһыны-майгыны салгыи тупсарыи уонна норуоттар икки ардыларыгар биригэ үлэлээһини кэмтии бөчүмнээх төһүүтүнэн буолаллар.

Европага туруктаах эйэни хааччыһыга бу конти-неһига куттал суох буолуутугар уонна биригэ үлэлээ-һингэ Сүбэ муннаах ситиһиилээхтик түмүктэһингэ улахан суолталаах буолура. Өрүттөр иккиэн кэпсэти-һиилэр түмүктэргэ үрдүк таһымнаах Сүбэ муннаах чуластылары кэм иһигэр түмүктэһиригэр көмөлөһөл-лөрүгэр олохурулар. Ол Европа уонна аан дойду бүт-түүнүн норуоттарын интернастигэр сөн түбэһиэрэ.

ХИЕ Куттал суох буолуутун Советин биллэр резолю-цияларыгар олохуран Ближний Востокка эйэни олох-тоһуһига өрүттөр иккиэн байаларын позицияларын бигэргэтиилэрэ улахан суолталаах. Маһаах Ближний Восток бары норуоттарын, ол иһигэр Палестина но-руотун, сөкүүһүн интернастигэр уонна бу оройуон бары государстволарын аһаахчы оһорорго быраалтара учуоттаныах тустаахтар.

ССКП КК Политбюрога, ССРС Верховнай Советын Президиума, ССРС Министрларын Совета сага совет-ская-американская көрсүһүү ССРС уонна АХШ ы-һааһыһыларын историяһыгар сүткэн суолталанна, билигин кэм бөчүмнээх боппууостарыгар сүрүн-нүүр дуогабардаһылаабы ситиһиригэ тириэртэ дьмэ-лэһын туран бэлэтииллэр. Советская норуот аа-һыт кэпсэтиһиилэр түмүктэрин бири санданан айуур.

ССКП КК Политбюрога, ССРС Верховнай Советын Президиума, ССРС Министрларын Совета ССКП XXIV сьезин уураахтарын, сьезд ылыммыт Эйэ програм-мат аан дойду дьмалаларыгар быраалтыи социали-стическай дойдулар холбоһон ылыммыт линияларын олоххо киллэрэргэ үлэни утумнаахтык ыһтарга, агрессивнай империалистическай күүстэр суудайы-ларыгар харда биэрэргэ, социалистическай биригэ үлэлээһини бөдөрөгөтөргө, ССРС экономикай уонна политическай модун күүһэ салгыи үүнүүтүн, совет-ская норуот оһорун уйгута үрдүүрүн хааччыһарга, сир үрдүгэр бигэ айа олохтоһуутун уонна норуоттар социальнай сайдыһыга хааччылыһытын бары дьмэ-һалларынан көрүлүүргө сорууулаахтарын туһунан аһааһылар.

ОРОЙУОН ХАҢААЙЫСТЫБАЛАРЫГАР СҮӨҮ АҢЫЛЫГЫН БЭЛЭМНЭЭНИИ 1974 сыл ОТ ЫЙЫН 8 КҮНҮНЭЭБИ СВОДКАТА

	Үлэһир киһи аһааһы	Звенолар					Охсуу (гектар)	Муһууу (гектар)	Кэбдүү (гектар)	График туола %	Сиклэс (тонна)		Сенэж (тонна)		Эбэн аһылык (тонна)		
		Төһөрү ме- ханизация	механизация	механизация	механизация	механизация					былаан	туола	былаан	туола	былаан	былаан	хомус
Шенин	134	4	1	5	1	20	—	—	—	—	900	—	900	—	200	—	—
Эрилик Эристин	222	—	11	10	1	131	—	—	—	—	1600	—	1500	—	300	—	—
Калинин	19	1	—	1	1	26	—	—	—	—	550	—	550	—	150	—	—
Карл Маркс	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	550	—	200	—	—
Субуруускай	64	—	2	7	3	277	—	—	—	—	3000	—	2000	—	450	—	—
Оройуон үрдүнэн:	439	5	14	23	6	454	—	—	—	—	6550	—	5500	—	1300	—	—

Тыа хаһаайыстыбатын оройуоннаабы управлениета.

ДьОН-СЭРГЭ МАХТАНАЛААР

Общественный сүөһүгэ дорох-хой аһылыгы бэлэмнээһин быһ-дыһыктаах күннэригэр совхоз Соловьевтаагы отделениегын кырдыаастара таах оһорбөтөр. Ол курдук, 90 саастаах Тимофей Соловьев 100 устуука атырды-һы, кыраабыты, 75 саастаах Константин Федоров 27 сырды-һы оһороннор отделение салал-татыгар туттардылар.

Кырдыаастарга ити көмөлөрүн иһин дьон-сэргэ махтанар.

Е. МАССАЕВ.

БАРЫТА ТЭРЭЭНИНТЭН,
КӨБҮЛЭЭНИНТЭН

Обществeннaя сүeхү нaснэгт кнcтaтыгaн күчүмжээйдэрин түүрaтыгaн ыччaттар төхүү күүүчү нэн буолбуттар. Билырымн сайын Нуотарада тахсан оттоо-хунга уонна оһно сүөхүнү та-һааран кнcтaтыгa, снэс Ам-маттан оту таһыгa барытыгaр сыралaхтык уонна активнайдык үлэлээбиттэрэ. Колхэс производ-ствотыгaр үлэлнир комсомолч-тартан уонна ыччaттартан тус-таах былааннарым, ылыммыт өббөхтaлнcтaлaзын ситиһил-лээхтн төлөрбүттар, адыгaра суохтар.

Маралаайн бйригээдэтин
кэисомолскай тэрилтэтэ 43 чи-
лэгнээх, мань таһынан манна
үгүс мичагтар баалар. Кинилэр
сүгһү итгитигэр, хонуу үлэгн-
гэр, хаһааЫстыба онтон да
атын талааларыгэр сүрүн хүү-
һүнэн буолаллар.

Авгийнх хөнүугдээдтэ Балинни
аатынан колхоз Маралхайтаагы
партийнай тэрилтэтин абаас

мушарар ОСКП райкомун III пленумун уурзаарын олоххө киллэринэн сибээстээн, комсомолу сайайлыга партийнай тэрилтэ сорукарын тулунан бөлгүрөөс көрүлүнэ. Ойно партийнай тэрилтэ комсомолскай тэрилтэни сайайлытын, иччат ортохтар илалар үлэтин туруга көпсатингэ түрээ.

Мунһаахха тым эппит комиунистар парбүрө, кини секретары Д. Д. Синдөө комсомольскай тэрилтэ үлэтигэр сөптөөх коммену оторботун, ол түмүгэр комсомольскай үлэрэ үгүс итэбастөр бааларын бэлиэтээтилэр. Партийнай тэрилтэттэн комсомольскай үлэрэ парбүрө чилинэ Е. А. Пинигин сыйыарыллан баран туох да үлэни ыыппатах, сабыдыалы оторботоох. Комсомольскай тэрилтэ үлэтин былааннаабынча, мунһахтарга сыйдыан субэни-аманы оторууга парбүрө болломтону уурбатах. Ыччат ототутар үлэ мөлтөбүн.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ТЕРИТОР КЭЛИН
ИКИН СЫЛГА БИИР ДА КИВИННИН
УУМУРДООР ТАНАНЫ КӨӨДӨРӨР.

Билгийн, явчт коллективтарыгт наставничество кизилжиг тэнийбт кизилжиг, арай жинна сонгоох суолтайа биербэтэхтэр. Явчт олорор, үлэлжир усулуобуйатын түшгэрийн, явчт коллективтарыгт аналжмизин үлжиг тэнийбт, кизилжиг үлжирин кизилжигинг үлжиг итгэстэр бааллар. Ол да жинн сорох бирдинжигт явчттаран үлжиг, олжиг техникада жиннагт суох сизилжигинг, буруйу өнөрүү түбэлталэр тахсигыттар. Манжаха партийнай, комсомольскэй тэнийбтэр уонна кизилжиг биеримизингтэр дэжиг жинн, буруйдоохтар сизилжигтаран жиннагтэр.

Партийнай мушых көмсомол-
га партийнай ядрону төрийннгэ
сүрүн нийамнына уузарга,
көмсомолдскай үлэни салайны-
ны тунсарарга, миччат өргөтүгүр
китэр-өйдөтөр үлэни күүбүгдэр-
гэ сөрүктары туруорда. Дынала
бүүнүмүтэ гэрлэһинтэн, миччат
үлэни көбүлээһинтэн тутулу-
тах

П. БАРАШКОВ.

ЫЧЧАТЫ КЫТТА КҮННЭТЭ ҮЛЭЛИЭХХЭ

КАРЛ МАРКС ААТЫНАН КОЛ-
ХОЗ партиянай төрилэттин ком-
сомолецтары нытта холбоофуктаах
уобсай партиянай муунналар
ССКП райкомун III пленумун
уураадын олоххо киллэрингэ
партиянай төрилтэ сорунтарын
туһунан бешпууруска партия
райкомун ахкис секретара М.Е.
Пермяков дакылааулары комму-
нистар активнаадым тэбисэттилэ

Балхөстөөрү комсомольский тарилтөзө 82 комсомолец учуука туурар. Кинилэртөн билгилү 22 киши мааныыксытынан, 3 киши ыкырай керөөчүлүн, 5 киши шаферунан, 32 киши произведение араас салааларытар үлэлиилэр. Союһа суох ыччат өссө элбэх. Мантан да көстөрүнөн, ыччат—быһаалар кууе. Ааспыт өттүгэр комсомольский тарилтэ сорох үлэлери ыһпыты, политический үөрэхтээһинигэ түөри комсомольский куруһууктар тарилдан үөрөхтэрин септөөхтүк түмүктээбиттэрэ, комсомольский зачеттары туттарыы, аттестикацияны ыһтыллыыта баллаһанна.

Коммунистар итнин сөргө паравиро өтүүтөн комсомольская тарилтани салайыыга, ыччат ор-тотугар үлөни тэрийинге үгүс итөдөстөр, кетүүтүүлөр таһаарыл-быттарын ыйдылар. Ол кураук партиянай мунньахтарга комсо-мольская үлө бөшпүрүөстара ко-рүлүбүтөтөхтөр, комсомольская мунньахтарга коммунистар сын-дымылара, сүбэ-ама оңоруулара тэриллибэтөх. Партиянай тарил-тэттен комсомольская үлөни аняммыт коммунист И. Р. Ба-рашков тух да көмөнү, сабы-лыны оңорботөх.

Или түмүгүз кайсомольскай

уулсай уанна комитет мушых-
тара билазинаахтык ыттыллы-
бат буолбуттар. Онноовар усу-
нуос бириэмэтигэр хомуйуллу-
бат. Комсомолцтары политичес-
кай-маассабай, общественнай
үлэз тардылга, кинилэр актив-
ностарын үрдэтигэ утумнаа
үзэ ыттыллыбат. Агитатордари-
нан 7, политинформатордарынан
3 эрэ комсомолцтар аһамыт-
тар. Мичаттар ГТО нуорматы
туттарыылара, уус-уран само-
деятельнооска ыттыылара ма-
тах.

Имчат-комсомольский коллективтар куоталаныларга таргил курдугун да ичин, кельүүн түмүгө кордубулга ыраарын эпинэгтээбэт. Имчат коллективтарга производственный былаан ралы төлөрбөттөр. Имтар үл ситэгэ суоубуттан сорох имчатты өтүүлэристан общественный а рээдэги кэлиилэр, буруйду ош оулулар салганын таһаарыллалар.

Партийнай муниах комсомол
та партийнай салалтаны тунс
рар дэбһаллары бэлиэтиир у
рааһы ылыһна.

x x x
 СЫЛАННААҔЫ ПАРТИЙЫ
 ТЭРИЛЭЭ коммунистара, СС
 райкомун III пленумун уурааы
 болоххо кылларып сөрүктэри
 туһунан бөппүрүөнү дүүһүлэ
 бараннар, баар итөгөстөрү ту
 ратымга чопчу сөрүктэри
 үлөүлүдү.

Манна, эмнэ атын сирд
курдук, ыччаттар араа үлээ
активнайдык кытталар. Пр
водствода кыһамчылаахтык ү
днир, үрдүк көрдөрүүлэри си
һэр комсомолцтар уонна
чаттар аһыйаа суохтар.
эрэри комсомольскай тари
үлэтигэр, ыччаты көрүлээни
кинилэр активностарын үрд
га кырата суох итэжестер баа
лар.

Коммунистар ордук чорбо
ыччаттар агардас производст
ва кыттышларын тэрийини
мушурданы баарын, оттон
нилэри политической-маас
бай, общественной үлэсэ т
хлы, эдэрдэ инициативалар
сайыннары ситэсэ суобун
лигэттилар. Ыччаттар кулът
най сыйналыаннары тэрийин
болжонто ууруллубат. Ула
Күөлгө 10 киһилээх комсомо
скай группа тарыллан ба
олох да үлэлэбэтэх.

Партийнай муниах ком
молга партийнай салаат
тупсарыга быһаччы сорукта
туруоруа.

ХОДУУАҒА КУОТАЛАҒЫЫ ТЭНИЙЭР

**120 бырыһыан
тодорукхпүт**

Мин ахьыс сымбын коло зветун салайабын. Оттуур сирбит Хадаар бэригэхэдэтин Бабагата нини хос дуолайайдара, үрүйэлэрэ. Арийах алаастар да баалар. Урукку сымларга окжо тизэр дилихит сурдаагы төлөрөр уонча алаар аттыбе.

Онго туох да кристалэнт ным-
ма дээн суох. Икки көлө өксөр-
дөрүн, биір мундуарын эрдэттэн
бэрийэн, бөлөмнөвөччүбүт. Атар-
бытын кэмигэр тутан, баайы
көбүнөвөччүбүт. Сыллата от ийбэ
бастакы күннөрүттөн оттуур сир-
битин булабыт уонна онно хон-
судуан улаабытигинэн бараач-
чыбыт.

Звено хас биридн кийнхэ тугу гынарын эрдэттэн билэр. Ходунада киригэ нэгэшинээрэ, соруттарыны күүтэ сатааччы- лана суох.

Пятилетка тутаах сымлы бу
квалит сайынныгар бийиги 2500
центнери оттуур соруктаахпыт.
Ону 120 бырыһыан толорон
3000 центнери оттуурга ылыбы
тын биэрдидит уонна Ленин ас
тынан колхоз Одьулууннаабы
учаастагын Иван Егорович Дят
ковскай салайар эвенотун социа
листическай күтүлэһини ына

рабят.

Бийигтэ аялаларыг бийр Ба-
бада үрэгин сүннүгэр оттуул-
лар. Миехөдө даданы улахан ки-
һим диги үс-түөрт эрэ буолуу-
чы, уоһнаарылары оскүөлэ оё-
лорө. Онон норуугун, көхтөөх
үлэсэ туруунарга суох да орду-
хоһу диги суох дэһөбүт. Выйы-
да иккиэн угаа-сабаа ходуһага
пиндэлбит.

П. СТЕПАНОВ,
Звенигород

Хаалсыбатарбыт дэһэбит

Эрилик Эристийн латынхан колхоз эвеновода Петр Михайлович Степанов салайар отчутарынаын хөдүабэйт табаатынан, үлэиттерфит састаабынан, кырдык да, агил-тагилбит. Олгынан баран, бинихэ 3000 центнери сөботуонкамырга былаан тирдилиннэ. Ити хадаардир киэннэриттэн балачча улахан дихэхэ сөп. Ону 120 бэригман телеруохтаахпыт.

Онук да буоллар, ытырыны бэйирээтибит, куоталаһарга быһаарынныбыт. Мамна оройуон отчуттарын социалистической куоталаһымын усулуобуйатын тутуһуох көрүнүсөхпүт. Атын хаһаайыстыбалар ээһөлөрө бэйири курдук эмне күрөө

быдгаалчлала уонна ол хай-
мытын хардарыта билсінэ
иһэрбит наада дии санымбыт.
Оччолуна сунтаардар көтөхпүт
бачымнарын ким барыта баты-
лыага уонна общественнай сүө-
һүгэ аһылык бөрө туруктаах
базатын тэрийкигэ барыбыт та-
тимиһээх, көхтөөх кыттыыта сир
ахсын төһүйбэ.

И. ДЬЯЧКОВСКОЙ,
Звенигород

Ленин датынан колхоз

СНИМКА: Винницкий уобласт Хмельницкий оройуонунаады «Украина» колхоз тиигирдилээр ходоунагылар от холууд.

Е. КОНЫТ фотога.

ССТА фотохромиката

Агитаторга, политинформаторга нэмө

ОРОЙУОН ХАААЙЫСТЫБАЛАРЫН СҮӨНҮ ИИТИИТИГЭР 1974 СЫЛ

	Ынах сүөнү				Ол киңигэр ынах				Сыгы				Ол киңигэр биэ				Ынах төрөөтө		Ынах сүөнү өдүүтө		Ол киңигэр ынара	
	былаан	туола	%	1973 с. ±	былаан	туола	%	1973 с. ±	былаан	туола	%	1973 с. ±	былаан	туола	%	1973 с. ±	1973 с.	1974 с.	1973 с.	1974 с.	1973 с.	1974 с.
Ленин	2560	3016	117,8	+130	1040	1014	97,5	-21	2770	2933	105,9	-81	1380	1405	101,8	+13	647	673	126	125	98	70
Э. Эристин	4570	5662	123,9	-21	1855	1743	94,0	-93	3200	3519	110,0	+141	1550	1626	104,9	+80	1460	1433	106	113	64	58
Калинин	1780	2032	114,2	+5	725	725	100,0	+22	900	1143	127,0	+32	450	489	108,7	+29	458	498	47	86	18	52
Карл Маркс	1730	2029	117,3	-118	700	695	99,3	-2	730	711	97,4	-71	360	333	92,5	+21	571	465	45	59	31	8
Субуруускай	7130	7716	108,2	-494	2780	2382	85,7	-92	4240	4743	111,9	-122	2110	2052	97,2	+65	1790	1801	188	214	90	67
Ор. үрдүнэн	17770	20455	115,1	-498	7100	6559	92,4	-186	11840	13049	110,2	-101	5850	5905	100,9	+208	4926	4870	512	597	301	255

ЭРЭЛ БААР

Малдээтсн учлаастаах Күндүл энгери-
наази үрээтэринэн, Таппалаах уонна
Курдбаагаайы диэжинэн баар саймыктар-
та бу сөрүүн күннэргэ атыыр үөрэ бөгө
үмүөрүстэ. Төбөлөрүн инимэлрик диэки
умса бырабан, уһун кутуруктарын кур-
буулуу тутан ара баймыктара, атыыр-
дар, маччийа сыйдыан тэйэн таллаах
биэлэри дөгөттөрө баар сиригэр чугаа-
таллар. Эрдийбит, бороотхуйбут кулун-
чуктар, оёо оёо курдун, экирэгитиз оон-
нуулар, ойуоталаан чылаалар. Оттон бу
бөгдөхө күн сирин көрбүт, күөх окко
түспүт кулунчук, түөрт атактарыгар тур-
бут сүөһү быһымытынан, ийэтин батыһан
аа-дьүо бакаалмыр.

Бу чээлэй күөх хонуулаах, алардаат
ааастарга патилетка быһаарымылаах сы-
лыгар оройуон чемпион сылыгыһытын аа-
тын ылыан ылбыт Василий Романович
Толстоузов салааһар зөөнүгүн 45 атыр-
үөрэ маччийэр. Аастыт кыһарваннаах
кыстыгы этэгитэ туораатылар, зөөн үр-
дүнэн икки сылыгы сүтүктэннэлэр. Дми-
трий Егорович Васильев, Егор Ильич
Посельский уонна зөөновод бэйэтэ улахан
сылыгарын барытын күөхтэ үктэннэр-
биттэрэ. Ити иһин колхоз салаататыттан
биирдик убаһанан биризмдээһинилэр.

Манньк ситиһи кырата суох сыраны
ылбыта. Кымыданнаах кыһымы ыгыыр
үрдүтүн түскүкэ хэриэтэ сыйдыан
атаардылар. Ыраах Нуотараба Михаил
Петрович Елисеев 60 сылыгы үүрэн та-
һааран кыстатта. Оттон кими көрөр сы-
лыгарын бойдуға хаалбыт сылыгыттар
бэйэлэригэр эбии магузка ылынан көр-
дүлэр-иһитилэр. Күһүн эрдэттэн, убаһа-
ны ардараат да, кырдыаһас биэлэри сы-
ла аһаппытынан барбыттар. Оттон ыры-
ганымат быһымыттыттарын кэбиһилээх
от төрдүгэр тэлгээлээх уонна таһам то-
воостоох сиринэн сыа харага бурдук кү-

тан биэрэн, сыйа аһылыкка кылларэн
испиттэрэ.

Түөрттээх кыттыттары оһуобай көрүүгэ
ылбыттары, Дуураба диэн сиргэ туспа
түһүтүтэ, олункууттан сорох өтүлэрин
далга хаайан кэтээбиттэрэ-манаабыттары.
Төрүүр-уһуур ити 52 түмүк кыттыттар-
тан барыларыттан бэртээхэй кулункары
ылан, эрдидэрин уон очмоһон төлөттүлэр.
Оттон төрүүр биэлэри маассабай аһы-
лыкка туруорууну кулун тутар орто-
туттан—муус устар санатыттан олохтоо-
буттары.

Эрилик Эристин аатынан колхоз Хо-
тооттооһу биригээдэтэн бу звенота били-
гин 649 сылыгылаах, атытэн бизтэ—451.
Олортон 369 кулуну ылылар. Төрүүр
биэлэр өссө да бааллар. Сылыгыт Дми-
трий Васильев 129 бизтиттэн 104-дэ тө-
рөөтө. Егор Посельский, Василий Посель-
ский 50-тан тахсалыы кулуннааһылар.
Зөөновод бэйэтэ 126 бизлээх, атылэртэн
сүүһэ төрөөтө. Виктор Габышев кулун
деловой тахсытынан хайымы-үйэ 90 быры-
һыанна тириэртэ. Оттон атыттар 85 бы-
рыһыан иһинэн тапсан иһэллэр.

—Патилетка туттаах сылыгар тас сүүс-
түү бизтэн 80-нуу кулуну ыларга диэн
тылбытын биэрэн турабыт. Ону 85 быры-
һыаныман толордорбут диэн эрэлээхпит.
—Диир зөөноводтара. Кими аастыт сы-
ларга бэйэлэргэ туспа звено тэринэн бу
эргин оттуур үгэстээхтэрин туһунан этэр.

—Быйыл общественнай сүөһүгэ аһылык
бэлэмизэр эмиз кыттыаһыт, 1000 цен-
тиери оттооторбут диэн баралаахпыт.
Чемпион сылыгыт В. Р. Толстоузов
дьоно ити да тылаларын толоруохтара.
Оттон таһым таһамы, суон саалы, эмиз
эти биэрэр сыспай сизэлээхтэрин күөх
сайыгына өссө төлөһүтэн, төрүүбүн торо-
лутан патилетка туттаах сылым бизтээгэр
тахсыаттара диэн бүк эрэмиллэр. Кыһы-
лар бары оннук дьулуурдаах, биэр өй-
дөөх-санаалаах колхоз хоһуун дьоно
буолаллар.

П. СЕДАЛИЩЕВ.

ҮӨРЭХ САҢА ДЬЫЛЫН КӨРСӨ

—Быйыл Хадаар арыс кы-
лаастаах оскулатыгар 160 оро
үөрэммиттэн 156-ра кылаас-
тарын бүтэрдилэр. Кинилэртэн 5
оёо туйгунуук, 27 оёо хаачыс-
тыбаа үөрэннэлэр. Үөрөһи би-
ли аастыт дьыл түмүгүн кытта
таппытэххэ 1,6 бырыһыанынан
үрдээтэ.

Ахсыс кылаас 18 үөрэнээччи-
лэрэ бары выпускной экзамен-
нарга сылы быһа сыламтата
суох ылбыт билиилэрин көмүс-
кээтилэр. Хайаларыттан да маж-
найгы кылаастан үчүгөйдик үө-
рэммит Груня Дуранова экза-
меннары ситиһиннээхтик тут-
тарда.

Бийиги оскулабыт коллекти-
ва үөрэх кэлэр дьылыгар бэлэм-
ниингэ социалистическай эба-
лизатистибэ ылынан үлэтир.
Оскула уонна общественность
куустэринэн былааннаамыч 800
кубаметр оттук маһа толору бэ-
лэмниина.

Оскулабыт дьыта туар сирэ
намыһах буолан улаханымк түс-
лүтүн бүтүннүү көтүрөн сапа-
лыы туттабыт. Атырдыах ыйын
1 күнүтэр диири бүтэрэр сөрүк-
таах билигин миһа 8 киһи
үлэтин сырдыаллар. Ол кэннит-
тэн колхоз ментажиктара уу-
нан итигэр систематик оңо-
руохтара.

Саас үөрэнээччилэр, кэнники
техуһиһттар куустэринэн учеб-
най мебеллэри өрөмүөннээһин

уонна кырааскалааһын иһы-
лына.

Сайыгыт сынныалаах учуу-
таллар дарань, үөрэнээччилэр
даданы кодүүстээхтик атаарар-
га сорултаналлар. Учууталлар
М. П. Тарасова, А. Х. Капитоно-
ва, Ф. Г. Тарабукина Якутскай-
дааһа госуниверситет IV курсу-
гар көтөхтөн үөрэнэллэр. Оттон
Е. П. Седалищева, М. С. По-
сельская Якутскайдааһы учуу-
таллар идээлир үрдэтэр рес-
публиканскай институт иһинэн
курска үөрөнө тахыстылар.

От хомууругар үөрэнээччилэр
биригээдэлэрин тэрийиан үлэтиин
бийнэхэ үгэскэ кубулуйда. Аас-
пыт кураан сайын өлөһөр тө-
рөөбүт колхозтарыгар 4200 цен-
тиер бастык хаачыстыбалаах оту
бэлэмнээн оройуонга үһүс мпэ-
тани ылыттары. Быйыл үөрэ-
нээччилэр механизированнай
аһардаах биригээдэлэригэр кол-
хоз бырабылланьыта үс «Ве-
ларускэ», биэр ДТ-75 трактор-
лары итэрэйдэ. Биригээдэринэн
колхоз биэр бастык тракториһа
Д. Ксенофонтов, политтэрийбэч-
чинэн учуутал П. Д. Филиппов
аһаһылар. Кинилэр, эрдэ туру-
нуон—албаһи оттуон диян са-
нааһан салайтаран, хайымы-үйэ
Тлаатта иһаһан алаастарыгар
кирөн хотуурдарын ылатан
эрэллэр.

И. СОБАКИН,
оскула директорын э.т.

Специалист трибуна

Бу күннэргэ оройуон хаһаа-
йыстыбаларын бары-маһнык
ынахтара сайылыктарга тахсы-
быт, субан сүөһүлэрэ маччирэ-
нэ барбыт киннэрэ. Оһон кыс-
тык хотоннору истэри-тастары
үлүгөйдик ыраастааһа, муос-
таларын көтүрөн куурудуохха,
мунькулубут ууларын оботто-
руохха наада. Итинник дьаһал-
лары Ленин аатынан колхозка
Үрөх-Куера, Кыстык Бугда, Ка-
линин аатынан колхозка Лы-
бынтах улахан хотонно, Эрилик
Эристин аатынан колхозка Бо-
һомо, Ыһастаах, Уөрва, Эба фер-
маларын хотонноро күүтэллэр.

Арыттаах муосталаах хотон-
нортон муһуулубут ноһуомна-
рын ыраастымы оксуохха. Холо-
буу, Субуруускай аатынан сов-
хозка Мырыта. Илин хотонун,
Кындаал, Лахалды, Калинин за-

КЫСТЫК ХОТОННОРУ ЧЭБДИГИРДИЭХХЭ

тынан колхозка Уу-Орустаах,
Ленин аатынан колхозка Адаан
Алааһын фермаларын.

Итини таһынан долборуутар
хотууларын ыраастааһа, хо-
тоннор тастарынааһы сыттайы-
ты-ымыйыты уонна өлүктэри
хомуйуохха наада.

От ыйын 1 күнүгүн оро-
йуоннааһы ветеринарий станция
дезотрида дезинфекциялааһыны
графин быһымытынан биридди
хотоннорунан ыытар. Бу үлэ от
ий 1 күнүтүн атырдыах ыйын
2 күнүгэр диири ыытылара ко-
руллэр. Онно дезинфекцияны
Эрилик Эристин аатынан кол-
хоз бары биригээдэлэригэр от
ыйын 1—9, Ленин аатынан

колхоз учаластарыгар от ыйын
10—13, Субуруускай аатынан
ровхоз отделениелэригэр от
ыйын 14—27, Карл Маркс аа-
тынан колхоз хотонноругар от
ыйын 30—31, Калинин аатынан
колхоз биригээдэлэригэр атыр-
дыах ыйын 1—2 күннэригэр
ыытар тына график олохтоһо

Сайыгыт кэмгэ хотоннор таас
түннүктэрин, электрическай
лаампаларын хомуйтаһан утр-
таһааһа наада. Ити дьаһаллар
барылары кэлэр кыстыкка ыраас-
чэбдик хотоннорго общественнай
сүөһү туруутун хааччыймахтара.

И. НЕУСТРОЕВ,
дезотрида начальнига.

БЕЛОРУССКАЯ ССР. Аня Серофимовичка (снимокка) быйыл
—үрөтэ көрө-бөдүз сый. Кими Гомель крөһт 37-е орто оскула-
тын наар «4» уонна «5» сыанналарынан бүтэрдэ. Бастык общес-
тавиник БЕСЛЖС XVII сыйыан дьаһаһынан таһылаабыта.
Ч. МЕЗИН фотога.
СССР фотоэроникага.

Дьоллоох кыыс

«Володя Ульянов дьенин-
гэр» иккистэн киирбит, ол
аата ха да сыл устата ти-
һигин быспакка туйгунуук
үөрөнөн иһэр Саха сйрин 30
үөрэнээччилэрэ Бүтүн Россия-
тааһы «Орленок» пионерскай
лааһырга сынныанар бөһө
путевканын наараадалаһымт-
тара. Кинилэр истэригэр би-

һиги оройуонмутуттан Катя
Постникова — Чураһыч 1
М-дээх арыс кылаастаах ос-
кулатын VII кылааһын үө-
рэнээччитэ—баара.

Катя бу күннэргэ Крым
содуруу биэрогин күһнээх
халлаанын аһыгар, субтро-
пик суугунаа күөдүн быһа
һыгар сынныана сыһыар.

ОТ ЫЙЫН 1 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУГУНАН КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ

Сыагы өлүүтэ		Ол иһингэр кулун		Эт оһоһуута (центнер) тыһынаах ыһаһынынан				Үүт валовой шама (центнер)				Биэр фуражнай (калхтар миһа (кг)			Үүгү госуларствона аһылааһын (центнер)				Эти госуларствона аһылааһын (центнер)			
1973 с.	1974 с.	1973 с.	1974 с.	сый аһар даһымы ыһаһан	туолаа	%	1973 с.	ыһаһан	туолаа	%	1973 с.	ыһаһан	туолаа	%	ыһаһан	туолаа	%	1973 с.	ыһаһан	туолаа	%	1973 с.
45	36	—	—	1000	1171	117,1	+137	6200	6486	104,6	+286	750	734	97,9	4000	4572	114,3	+572	876	939	107,2	+61
51	38	—	1	1600	2230	139,4	+633	13100	13272	101,3	+172	805	892	110,8	8580	9426	109,9	+846	1488	2127	142,9	+639
17	11	—	—	500	751	150,2	+251	3500	3117	89,1	-383	677	432	63,8	2260	1979	87,6	-281	438	697	159,1	+259
16	25	—	—	500	464	92,8	-36	3400	2620	77,1	-780	680	427	62,8	2260	1758	77,8	-502	438	430	98,2	-8
60	87	—	—	2200	3600	163,6	+1400	14300	14018	98,0	-282	714	732	102,5	10400	9892	95,1	-508	2060	3646	177,0	+1586
189	197	—	1	5800	8216	141,6	+2416	40500	39513	97,6	-987	739	704	95,3	27500	27757	100,9	+257	5600	7893	140,9	+2293

